

สภาพการบริหารงานผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี

Teachers' Opinions on the Management of the Municipal Schools in Saraburi Province

อัญชลี โพธิ์ทอง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี ซึ่งครอบคลุมงาน 5 ด้านคือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารธุรการและการเงิน 5) การบริหารงานความสัมพันธ์โรงเรียนและชุมชนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม ซึ่งส่งให้ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี จำนวน 180 คน ผลการวิจัย พบว่า 1. ครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 41 ปี ขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงาน 21-30 ปี 2. ความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี ต่อสภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านและทุกข้อ 3. ครูเพศหญิงและเพศชาย มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริหารกิจการนักเรียน ด้านการบริหารธุรการและการเงิน และด้านบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 5. ครูที่มีอายุ 25-40 ปี มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และในด้านการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครูที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และอายุ 25-40 ปี มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ส่วนในด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคลากร ไม่แตกต่างกัน 6. ความคิดเห็นของครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของครู การบริหาร

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the teachers' opinions on the administrators' management in municipal schools in Changwat Saraburi Province. The five aspects included 1) academic management 2) student activity management 3) personnel management 4) business and finance management and 5) school and community relationship management and community relationship management. Questionnaires were sent to a sample of 180 teachers in Changwat Saraburi Municipal schools. Research results were as follows: (1) Most respondents were females, aged 41 years and over with the work experience between 21-30 years.

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

(2) Overall, the teachers' opinions on the management were at a high level and were at a high level in each aspect. (3) Male and female teachers' opinions were not significantly difference at .05 on the administrators' management. (4) Teachers in different age groups were different in their overall opinions; those aged 25-40 years had a higher average than teachers at age above 41. As for school community relationship management, in the statements carefully considered they were found that the different ages of teachers lower than 25 years of age and between 25-40 years had higher averages than those at age above 41. However, there were no differences in the academic and personnel management. (5) For the respondents with different work experiences, no statistically significant differences were found in all five aspects.

Keywords: Teachers' Opinions, Management

บทนำ

ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจนกระแสโลกาภิวัตน์ ได้ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543) การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้คนประสบความสำเร็จดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมของโลกในยุคโลกาภิวัตน์

การจัดการศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของรัฐบาลที่จะเห็นได้จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ระบุว่า การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดบริการให้แก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (มาตรา 81) บทบาทหน้าที่ของรัฐดังกล่าวจะต้องจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ในการจัดการศึกษานั้นต้องสร้างความรู้ควบคู่คุณธรรม และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับประเทศอื่นได้นั้นต้องใช้กำลังคนเพื่อเป็นกำลังสำคัญ รัฐตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวจึงได้บรรจุแนวคิดที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 8 (2540-2544) และฉบับที่ 9 (2545-2549)

สภาพของปัญหา

ในยุคของการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ เพื่อให้เกิดการพัฒนามาตามนโยบายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การจัดการศึกษาจะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือไม่นั้น ผู้บริหารต้องเก่งทั้งคนและเก่งทั้งงาน ฮิวส์และอับเบ็น (Hughes and Ubben, 1978) ให้แนวคิดว่าการจัดการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามเป้าหมายหรือไม่นั้นครูและผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญ ถ้าบุคลากรเหล่านั้นมีความพึงพอใจในการทำงาน มีขวัญกำลังใจดี ก็จะร่วมมือกันปฏิบัติงานด้วยความเสียสละและเต็มใจ ส่วนเฟรนช์ (French, 1994) มีแนวคิดว่าจะเกิดความพึงพอใจในการทำงานได้ถ้าสภาพของคนที่ซึ่งหมายถึงการบริหารงานดี ทั้งนี้เพราะลักษณะงานที่ดีจะก่อให้เกิดสภาพทางสังคมสูง และทำให้บุคคลสามารถปรับบุคลิกภาพของตนให้เข้ากับสภาพสังคม ทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้ ปัจจัยที่สร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนั้นได้แก่ ความมั่นคงในอาชีพ เงินเดือนหรือค่าจ้าง มีมนุษยสัมพันธ์ มีสวัสดิการและผลประโยชน์เกื้อกูล สภาพการทำงานดี มี

ความก้าวหน้ามีโอกาสดำเนินตำแหน่ง เลื่อนขั้น ขึ้นค่าจ้างเงินเดือน และเพิ่มพูนคุณวุฒิ งานที่ทำเป็นงานอาชีพที่มีเกียรติในสังคม ดังนั้นเมื่อบุคคลสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายในและภายนอกองค์กรได้ก็ย่อมมีความพึงพอใจในการทำงาน

ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จเพราะโรงเรียนไม่ใช่เป็นเพียงสถานที่เตรียมอนาคตให้เด็กเท่านั้น แต่ยังเป็นสถานที่ที่นักเรียน ครู และผู้บริหารได้อยู่ร่วมกัน อาศัยเติบโตและพัฒนาไปด้วยกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543) การที่จะพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรโดยทั่วไปจะพึงเล็งไปที่ผู้บริหารเป็นอันดับแรก และคุณภาพของผู้ร่วมงานเป็นอันดับรองลงมา เพราะตำแหน่งผู้บริหารเป็นตำแหน่งที่รับผิดชอบในการกำหนดเป้าหมายองค์กร การริเริ่มทำงานใหม่ ๆ การวางแผนงาน การพัฒนาประสานงานในฝ่ายต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ ตลอดจนการปรับปรุงงานให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ เพราะการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) การที่นักเรียนสามารถเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเองหรือไม่นั้น การจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สถาบันการศึกษาจะดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้นั้น สถาบันการศึกษาจะต้องกำหนดขอบข่ายการดำเนินกิจกรรมของระบบบริหารการศึกษาโดยเฉพาะการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นงานหลักและงานสนับสนุนที่จะทำให้ภารกิจของระบบการศึกษารุดลุล่วงไป การกิจดังกล่าว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของการจัดการศึกษาประกอบด้วย (สมศักดิ์, 2545)

1. งานวิชาการ
 2. งานบุคคล
 3. งานกิจการนักเรียน
 4. งานธุรการและการเงิน
 5. งานอาคารสถานที่
 6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- งานดังกล่าวจะประสบความสำเร็จไปได้ดีนั้นย่อมต้องอาศัยผู้ที่มีฝีมือมาทำงาน ดังคำกล่าวที่ว่า “ไม่

มีผู้บริหารเยี่ยมในโรงเรียนแต่ ไม่มีผู้บริหารแย้ในโรงเรียนแย้” การกิจของโรงเรียนมีมากมายและมีความสลับซับซ้อน ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษามีหลายประการด้วยกัน คือ

1. คุณภาพการจัดการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจที่พอจะสู้กับประเทศอื่นในเวทีโลกได้
2. การบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษายังรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง
3. การขาดประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพการศึกษา
4. การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน
5. การขาดการพัฒนาแบบอย่างอย่างต่อเนื่อง
6. การขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน

โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี เป็นโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนตามมาตรา 41 และมาตรา 42 ระบุให้ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น” อีกทั้งให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป (มาตรา 39) (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542)

มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งเปิดสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก และมหาวิทยาลัยยังมีโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับโรงเรียนเทศบาลเมืองจังหวัดลพบุรี นอกจากนี้จังหวัดสระบุรีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ติดกับจังหวัดลพบุรี ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นจังหวัดคู่แฝด ที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และด้านอุตสาหกรรมคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนเทศบาลเมืองจังหวัดสระบุรี ซึ่งอยู่ในบริบท (context) ที่อาจจะขยายโครงการเป็นเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยรามคำแหงในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์

การศึกษาสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานธุรการและการเงิน และด้านการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี ในปีการศึกษา 2550 จำนวน 224 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของ Krejcie and Morgan ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน

สมมติฐานการวิจัย

ครูในโรงเรียนเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี ที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี

5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการและการเงิน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพ หมายถึง ลักษณะที่เป็นจริงในการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษา

การบริหาร เป็นกระบวนการการทำงานร่วมกันของบุคลากร เพื่อให้งานนั้น ๆ ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี

ความคิดเห็น หมายถึง ทศนะ ความรู้สึกความเข้าใจ ของครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน

สภาพการบริหารงาน หมายถึง ระดับการปฏิบัติตามภารกิจในการจัดกิจกรรมการบริหารงานในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การจัดสื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานทางด้านวิชาการของสถานศึกษา

2. การบริหารงานบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดความต้องการของบุคลากร การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน การมอบหมายการบำรุงรักษา การพัฒนาบุคลากร รวมทั้งการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร

3. การบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การจัดบริการให้แก่ นักเรียน ทะเบียนประวัติ การลงทะเบียนเรียน การปฐมนิเทศ การรักษาระเบียบวินัย การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน และการจัดบริการสวัสดิการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน

4. การบริหารงานธุรการและการเงิน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับงานสารบรรณ งาน

ทะเบียนและรายงาน งานงบประมาณ การจัดสรรเงิน การเก็บรักษาเงิน การเบิกจ่ายเงินการพัสดุและการบัญชี

5. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน หมายถึง การจัดการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์กับชุมชน การให้บริการแก่ชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา

ครู หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี
2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อเป็นแนวทางที่ครู ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำข้อคิดเห็นต่าง ๆ มาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 รวมทั้งหมดจำนวน 224 คน จาก 10 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองจำนวน 180 คน (จากตาราง Krejcie and Morgan) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling) ในแต่ละโรงเรียนตามสัดส่วนของประชากร

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู จำนวน 180 คน จาก 10 โรงเรียน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน มีทั้งหมด จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ จำนวน 12 ข้อ การบริหารกิจการนักเรียน จำนวน 12 ข้อ การบริหารงานบุคลากร จำนวน 12 ข้อ การบริหารงานธุรการและการเงิน จำนวน 12 ข้อ การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน 7 ข้อ รวมทั้งสิ้น 55 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน ในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของครู ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการและการเงิน และการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จากตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน ในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของครู

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและให้ครอบคลุมตามสภาพทั่วไป และเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน ในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบคุณภาพความชัดเจนของภาษาและสำนวนที่ใช้ให้กระชับรัดกุมและให้ความเที่ยงตรงของเนื้อหา

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับครู จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ จากนั้นนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ จาก แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม และศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ Check List ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

5 หมายความว่า มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

4 หมายความว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก

3 หมายความว่า มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

2 หมายความว่า มีความคิดเห็นในระดับน้อย

1 หมายความว่า มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี เพื่อขอความร่วมมือให้ครูในสังกัดตอบแบบสอบถาม

2. จัดส่งแบบสอบถามจำนวน 180 ฉบับ ไปยังครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้ง 180 ฉบับ

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อความสะดวกในการนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา หาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

3. เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูที่มีสถานภาพต่างกัน ใช้ t-test ส่วนด้านอายุและประสบการณ์ในการทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างกัน จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ Scheffe' ซึ่ง

การทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปและวิจารณ์ผล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 180 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป และมีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 21 - 30 ปี

2. การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานธุรการและการเงิน และด้านการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี ที่มีเพศอายุ และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ดังนี้

3.1 ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี ทั้งเพศหญิงและเพศชาย มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า ครูทั้งเพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานธุรการและการเงิน และด้านการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่แตกต่างกัน

3.2 ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี ที่มีอายุ 25-40 ปีมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมากกว่าครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ครูที่มีอายุ

ต่ำกว่า 25 ปี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ด้านการบริหารงานธุรการและการเงิน ครูที่มีอายุระหว่าง 25-40 ปี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ด้านการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครูที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และครูที่มีอายุระหว่าง 25-40 ปีมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคลากร ไม่พบว่ามี ความแตกต่างกัน

3.3 ความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองจังหวัดสระบุรี ต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะในภาพรวมหรือด้านการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารงานบุคลากรด้านการบริหารงานธุรการและการเงินและด้านการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี ในการบริหารงานโรงเรียน 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านบุคลากร งานธุรการและการเงิน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานทั้งโดยภาพรวม และแต่ละงานอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในช่วงที่ทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้อยู่เป็นช่วงเวลาที่มีการปฏิรูปการศึกษา โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สนับสนุนให้มีการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาไปยังระดับท้องถิ่นและสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องมีระบบประกันคุณภาพเพื่อให้ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความมั่นใจว่าผู้เรียนไม่ว่าจะอยู่ในท้องถิ่นใดก็ตามจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน ทั้งนี้จะต้องมีทั้งระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและการประเมินภายนอก ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษาในมาตรา 47 ได้บัญญัติว่า...ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ 2542) ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง โดยการประกันคุณภาพภายใน ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 48 ว่า...ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยให้มีการ จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก นอกจากนี้การเข้ามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ของหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาตามนโยบาย การปฏิรูปการศึกษา ก็จะเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการ บริหารงาน มีการปฏิบัติงานที่จริงจังมากขึ้น ครูและ บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้สึที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารดีขึ้น เป็นผลให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการ บริหารงานทั้ง 5 ด้าน และโดยรวม อยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ ความคิดเห็นของครู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด เทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี มีการปฏิบัติงานอยู่ใน ระดับมากทุกข้อคำถาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร สถานศึกษาเห็นว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลัก ซึ่งตรงกับ งานวิจัยของสมศักดิ์ (2531) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากเช่นกัน เช่นเดียวกับชัยวัฒน์ (2538) ที่กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงาน วิชาการ คือ การบริหารงานทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการ

ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมี ประสิทธิภาพมากที่สุด โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำ ในด้านวิชาการ และถือว่างานวิชาการเป็นหัวใจของ โรงเรียน สอดคล้องกับที่พิชัย (2542) กล่าวว่า การ จัดการศึกษาเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาคนให้ สามารถแสวงหาความรู้ ก้าวมันทันโลก สามารถ ปรับตัวอยู่ได้อย่างมีความสุข สถาบันการศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้บรรลุเจตนารมณ์ที่กำหนด สถาบันจะต้องจัดการบริหารงานวิชาการได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ซึ่งตรงกับความเห็นของปรียาพร (2546) ที่กล่าวถึงงานวิชาการว่าเป็นกระบวนการ บริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง การเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่กำหนดนโยบาย การ วางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของ การศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ระบุว่า งานบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับ คุณภาพของผู้บริหารทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และเป็นงานสนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษาที่ยึดเอา งานวิชาการเป็นหลักในการบริหาร และมีความเป็น ผู้นำทางวิชาการจะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ

1.2 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ความคิดเห็นของครู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด เทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี มีการปฏิบัติงานอยู่ใน ระดับมากทุกข้อคำถาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร สถานศึกษาเห็นว่าการบริหารงานกิจการนักเรียนจะช่วยส่งเสริม งานวิชาการ และพัฒนาการอื่น ๆ ของนักเรียนให้ดีขึ้น ตรงกับงานวิจัยของสมศักดิ์ (2531) เรื่องพฤติกรรม การบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากเช่นกัน เช่นเดียวกับที่กาญจนา (2531) กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการบริหารงาน กิจการนักเรียน คือ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนใน ด้าน ช่วยให้เด็กได้สำรวจตัวเอง เข้าใจตนเอง ทั้งด้าน ความต้องการความสนใจและความถนัด เพิ่มพูน

ประสบการณ์และทักษะสร้างเสริมบุคลิกภาพและ พัฒนาการของเด็กให้เต็มที่ ให้เด็กประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนของตน ส่งเสริมสัมพันธภาพ ศีลธรรมจรรยา ในการอยู่และทำงานร่วมกันในโรงเรียน และช่วยให้ครูรู้จักเด็กแต่ละคนให้ดีขึ้น สามารถส่งเสริมความสนใจ ความถนัด ความสามารถของแต่ละคนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของธีรวุฒิ (2534) ที่กล่าวถึงภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการบริหารกิจการนักเรียนว่าเป็นการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนปกติ เพื่อบริหารให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอารมณ์ สังคม และจิตใจ จนสามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่น ๆ ได้ดี มีคุณภาพ เหมาะสมจะออกไปทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ได้ในโลกของการทำงานอาชีพต่อไป ดังที่ ธีระ (2546) กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมกิจการนักเรียนได้แก่ 1) วางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) สรุป และประเมินผล เพื่อปรับปรุงแก้ไข การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ความคิดเห็นของครู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองจังหวัดสระบุรี มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อคำถาม ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสม เนื่องจากการบริหารงานทั่ว ๆ ไปนั้น ทรัพยากรบุคคลถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด การทำงานจะสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จอยู่ที่คน ผู้บริหารศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารงานบุคคลเป็นอย่างดี เพื่อให้บุคลากรในองค์กรนั้น ๆ สามารถปฏิบัติงานเต็มความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัชย์ (2542) ศึกษาความต้องการพัฒนาบุคลากรของ

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวมมีความต้องการพัฒนาบุคลากรทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับมีชัย (2542) ศึกษาเรื่องการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า บุคลากรในโรงเรียน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบก่อนมอบหมายงานทุกครั้ง การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานคำนึงถึงคุณวุฒิและประสบการณ์ ยกย่องและต้องให้เกียรติบุคลากรที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร ยึดประโยชน์ของโรงเรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบวินัย บุคลากรปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ การประเมินความดีความชอบใช้ระบบคุณธรรมเป็นหลัก ในขณะที่งานวิจัยของวนิดา (2543) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความคาดหวังเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรตามความคิดเห็นของผู้บริหารต่อครูผู้สอนและครูผู้สอนที่มีต่อผู้บริหารทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนา ด้านการอบรม การส่งบุคลากรไปศึกษาฝึกอบรม การพัฒนาบุคลากรโดยกระบวนการปฏิบัติงาน การพัฒนาตนเอง และการพัฒนาบุคลากรโดยกระบวนการบริหาร พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารต่อครูผู้สอนและครูผู้สอนต่อผู้บริหาร ทั้ง 5 ด้าน คือ การฝึกอบรม การส่งบุคลากรไปศึกษาฝึกอบรมหรือดูงาน การพัฒนาบุคลากรโดยกระบวนการปฏิบัติงาน การพัฒนาตนเอง การพัฒนาบุคคลโดยกระบวนการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการวิจัยออกมาแตกต่างกันเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารได้มองเห็นความสำคัญของบุคลากรในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ประกอบกับเป้าหมายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา เป้าหมายหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญมากในการจัดการศึกษา คือ การบริหารงานบุคคล เพราะการจะจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าประสงค์ได้นั้นต้องอาศัยบุคลากรในโรงเรียนเป็นตัวหลัก ทำนองเดียวกับสุธี

(2545) มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล โดยได้ศึกษาความต้องการและแนวทางพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอนุบาลวัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์ สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาบุคลากรโดยรวมและรายวิธีมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนดังกล่าวโดยรวมแตกต่างกัน และพบว่า การพัฒนาบุคลากรควรมีนโยบายแผนงานและเป้าหมายในการพัฒนาอย่างชัดเจน ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลว่า การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความเห็นของสมศักดิ์ (2548) ที่กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล เป็นทรัพยากรพื้นฐานที่สำคัญยิ่ง เพราะการบริหารของหน่วยงานจะบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานนั้น ดังนั้นการจัดการเกี่ยวกับบุคคลจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการบริหาร เพราะการจัดการบุคคลที่ดีมีประสิทธิภาพย่อมเป็นการได้มาและธำรงรักษาไว้ซึ่งบุคคลที่ดี มีความรู้ความสามารถ

1.4 งานด้านการบริหารงานธุรการและการเงิน ความคิดเห็นของครู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อคำถาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่างานด้านการบริหารงานธุรการเป็นงานที่สนับสนุนงานด้านอื่นๆ แม้จะไม่ได้เป็นหัวใจของการดำเนินงานในโรงเรียน แต่ในทางปฏิบัติถือได้ว่างานธุรการและการเงินมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นงานที่มีระเบียบกฎหมายมาเป็นตัวควบคุมกำกับ หากปฏิบัติ

ไม่เป็นไปตามระเบียบหรือละเว้นการปฏิบัติ อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการและผู้ได้รับผิดชอบก็อาจมีความผิดได้ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ตรงกับความเห็นของเคซี (Casey, 1974) ที่กล่าวว่า งานธุรการเป็นเรื่องของการให้บริการต่างๆ ของโรงเรียนซึ่งจะมีผลให้การเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และได้กำหนดงานธุรการที่สำคัญไว้ดังนี้ คือ งานงบประมาณ งานบัญชีการเงิน งานการจัดซื้อ งานการจัดหา งานการประกันอาคารสถานที่ งานการรับส่งนักเรียน งานอาหารกลางวัน งานจัดบุคคล งานการก่อสร้าง งานรายงานงบประมาณและหนี้สิน การวิเคราะห์รายจ่าย และการวางแผนระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ (2531) เรื่องพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานธุรการและการเงิน งานบุคลากร งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมากเช่นกัน ณรงค์ (2535) เรื่องศึกษาสภาพการปฏิบัติและความต้องการในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและ ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 5 พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนและงานธุรการอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ความคิดเห็นของครู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อคำถามเช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนโยบายการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาดังที่กอร์ตัน (Gorton 1983) กล่าวว่า งานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เป็นภารกิจที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำความเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดของชุมชน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องให้บริการ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รันทรี (Rountree1983) พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับสูง ในขณะที่กิตติมา (2532) กล่าวว่า งานสัมพันธ์ชุมชนเป็นกระบวนการวางแผนการควบคุม การประสานงาน การจัดบุคลากร และเผยแพร่ความรู้ต่อชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาชุมชนและโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณ (2540) ที่กล่าวถึงความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนไว้ว่าชุมชนอาจให้ความช่วยเหลือในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เช่น การให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือสวัสดิการนักเรียน การให้บริการแนะแนวอาชีพ การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือดูแลควบคุมด้านระเบียบวินัยนักเรียนตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนที่จะต้องออกไปเกี่ยวข้องกับชุมชนและเชื้อเชิญชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน ด้วยเหตุผลสำคัญคือโรงเรียนเป็นแหล่งคัดเลือกคนให้ชุมชน เนื่องจากโรงเรียนตั้งขึ้นตามความต้องการของชุมชน โรงเรียนจึงมีหน้าที่พัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถพอควรก่อนปล่อยให้คนเหล่านั้นออกไปเป็นสมาชิกของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ที่ว่าโรงเรียนถือเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเป็นสถานที่ที่ชุมชนจะต้องให้ความร่วมมือจัดตั้งและดำเนินการศึกษาเพื่อทำหน้าที่อบรมสั่งสอนนักเรียนที่มาจากชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสนับสนุนโรงเรียน โรงเรียนจำเป็นต้องสร้างสายสัมพันธ์อย่างแนบสนิทเป็นยุทธศาสตร์ที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักและเร่งพัฒนาตนเองให้เป็นนักบริหารมืออาชีพที่มีเทคนิคการบริหารจัดการที่สามารถพิชิตใจชุมชนและสร้างเครือข่ายพัฒนาอย่างอบอุ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ (2531) เรื่อง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่

ในระดับปานกลาง เหตุที่ผลการวิจัยออกมาแตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดจะพิจารณาจากจำนวนผู้เรียน รวมทั้งการที่สถานศึกษาต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการนำเรื่องราวเด่น ๆ ในท้องถิ่นมาเป็นเนื้อหาแกนกลาง เมื่อเป็นเช่นนั้นสถานศึกษาจึงต้องมีการปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่ เพื่อยกระดับคุณภาพของตนเอง เนื่องจากการมีผู้เรียนมากหรือน้อยย่อมส่งผลกระทบต่อปริมาณที่จะได้รับด้วย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ เพื่อให้ได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองและผู้เรียนมากที่สุด ในขณะเดียวกันก็เชิญชวนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษา โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม (participation management) เพื่อให้นักเรียน ครูผู้สอน มีคุณภาพและมาตรฐานตามเป้าหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองจังหวัดสระบุรี ผู้บริหารเริ่มให้ความสำคัญและมีการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนมากขึ้น ทำให้ได้รับการยอมรับจากครูไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครูจึงแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองจังหวัดสระบุรี ที่มีเพศต่างกัน พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี มีความเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในงานแต่ละงานทั้ง 5 ด้าน และโดยรวมไม่แตกต่างกัน ที่ปรากฏผลเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ในปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับงานบริหารทั้ง 5 ด้านนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาได้กระตุ้นหรือเสริมแรงให้ครูจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการกำกับดูแล งานบริหารทั้ง 5 ด้าน ไว้เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการประเมินการประกันคุณภาพภายในอย่างจริงจังให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องภายใต้เนื้อหาสาระ เงื่อนไขเวลา และวิธี

เดียวกันตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองจังหวัดสระบุรี ไม่ว่าจะเป็นเพศใด ก็ได้รับการปฏิบัติจากผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเสมอภาคตรงกัน จึงน่าจะเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า ครูเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละงานทั้ง 5 ด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้จากนโยบายการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปให้กับเทศบาล ก่อให้เกิดความตื่นตัวต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งบางคนเห็นว่าการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาเป็น ผลดี เพราะเห็นว่าการศึกษสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อีกทั้งเป็นการสร้างความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาให้กับคนทุกกลุ่มได้ดี สามารถควบคุม ดูแล การศึกษาได้ใกล้ชิด ซึ่งการบริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ การได้รับการสนับสนุนจากครู ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงเป็นคำตอบหนึ่งที่ทำให้ทราบว่าครูทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาไปในทางเดียวกัน

3. การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองจังหวัดสระบุรีที่มีอายุต่างกัน พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการและการเงิน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและโดยรวมแตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นอีก 2 ด้าน คือ ด้านวิชาการ และด้านบุคลากรไม่แตกต่างกัน ที่ปรากฏผลเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี ได้รับการพัฒนาโดยการเข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนาตามโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เข้าใจต่อบทบาทหน้าที่การบริหารงานสถานศึกษาด้านงานวิชาการ และงานบุคลากรที่ตรงกัน จึงน่าจะเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ครูในสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหาร

สถานศึกษาด้านงานวิชาการ และด้านบุคลากรไปในทางเดียวกัน ในขณะที่ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการและการเงิน รวมทั้งด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรีที่มีอายุน้อยมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าครูที่มีอายุมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูที่มีอายุน้อยไม่รู้สึกว่าการที่ผู้บริหารสั่งการหรือมอบหมายความรับผิดชอบในงานทั้ง 3 ด้านดังกล่าวเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับตนเองเกินไป ประกอบกับครูที่มีอายุน้อยส่วนใหญ่ยังไม่มีภาระครอบครัวมากเท่าผู้ที่อายุมาก สอดคล้องกับการศึกษาของสมศักดิ์ (2540) ที่ศึกษาการประเมินสมรรถภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีสมรรถภาพการบริหารงานวิชาการไม่ต่างกัน

4. การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองจังหวัดสระบุรี ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมือง จังหวัดสระบุรี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในงานแต่ละงานทั้ง 5 ด้าน และโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า เพราะสภาพการบริหารงานของโรงเรียนเทศบาลในปัจจุบัน ผู้บริหารมีความใกล้ชิดกับผู้ร่วมงาน คือครูผู้สอนทำให้เกิดภาพพจน์ที่ชัดเจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนให้การส่งเสริมและพัฒนาครูเกี่ยวกับงานบริหารทั้ง 5 ด้านอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติว่าครูคนใดจะมีประสบการณ์ในการทำงานมากหรือน้อย โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญเสมอกัน ภายใต้มาตรฐานเงื่อนไขเวลา และวิธีประเมินเดียวกัน ครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองจังหวัดสระบุรี จะมีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันหรือไม่ก็ตาม ไม่เป็นปัจจัยสำคัญต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงน่าจะเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ครูไม่ว่าจะมีประสบการณ์การทำงานมานานเพียงใดก็มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละงานทั้ง 5 ด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรหาวิธีการจากประสบการณ์ตลอดทั้งเทคนิคต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและพัฒนางานด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ผู้บริหารควรใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อเข้ากับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดี เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ การสนใจในการทำงานและควรมีคุณธรรม เป็นต้น เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานการบริหารงานโรงเรียนร่วมกัน

3. ควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานผู้ใต้บังคับบัญชาเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานในด้านการบริหารงานโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้พบมาปรับปรุงยุทธวิธีในการบริหารงานโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ในเขตพื้นที่ภาคใต้ ตามเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัด

2. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาของผู้บริหารต่างสังกัด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. กฎหมายและระเบียบในการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู กฎหมาย ก.ค. และกฎ ก.พ. (ที่นำมาใช้โดย อนุโลม). กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์การศาสนา.
- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. 2531. การบริหารกิจการนักเรียน. ภาควิชาบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กิตติมา ปรีดีติลล. 2532. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ. อักษราพัฒนา.

ชัยวัฒน์ เจียมสุขสุจิตต์. 2538. การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรงค์ โพธิ์มี. 2535. ศึกษาสภาพการปฏิบัติและความต้องการในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูสอนในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธีรภูมิ ประทุมพรรัตน์. 2534. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ. โอเดียนสโตร์.

ธีระ รุญเจริญ. 2546. สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์สหมิตรออฟเซต.

พิชัย เสี่ยงมจิตต์. 2542. การศึกษาปัญหาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มีชัย น้อยเมืองคุณ. 2542. การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารและครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วนิดา บุรณพงษ์ทอง. 2543. สภาพปัจจุบันและความคาดหวังเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมศักดิ์ คงเที่ยง. 2548. การบริหารบุคคลและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ. มิตรภาพ การพิมพ์และสตีดิโอ จำกัด.

สมศักดิ์ คงเที่ยง. 2545. การบริหารงานธุรการและการเงิน. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สมศักดิ์ พิทักษ์. 2540. การศึกษาการประเมินผลสมรรถภาพการบริหารวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สมศักดิ์ มั่นสวัสดิ์. 2531. พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ. กรุงเทพมหานคร.
- สุธี เมธิกุล. 2545. การศึกษาความต้องการและแนวทางพัฒนาบุคลากรโรงเรียนอนุบาลวัดปิตุลาธิราชสถ. สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภรณ์ ศรีพหล. 2540. รายงานการวิจัยแนวทางในการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมตามบริบทของสถานศึกษา. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรัชย์ สมปอง. 2542. ศึกษาความต้องการในการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Casey, A. V. 1974. Managing learning in Organizations. London. McThuen.
- Conbrach, L. J. 1970. Essential of Psychological Testing. 3rd ed. New York. Harper & Row.
- French, W. L. 1994. Human Resources Management. Boston. Houghton. Mifflin.
- Gorton, R. A. 1983. School Administration and Supervision. Milwaukee, WI: Wmc. Brown.
- Hughes, L. W. and G. C. Ubben. 1978. The Elementary Principal's Handbook: A Guide to Effective Action. University Houston. Allyn & Bacon.
- Jolly, R. A. F. 1996. The effectiveness of secondary educational administration preparation programs at Kansas Regents Universities. Dissertation Abstracts International 95 (August): 1095 A.
- Rountree, J. E. 1983. The evaluation criteria and procedures employed of access The performance of secondary public school principals in Virginia. Dissertation Abstracts International. 44(July): 37 A.